

ע"פ 2658/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט
ע"פ 2658/15

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע
(כב' השופטת ט' חיימוביץ) מיום 10.3.15 בת.פ
39696-01-14

תאריך הישיבה: י"ח בכסלו התשע"ו (30.11.2015)

בשם המערער: עו"ד שרון דניאלי
בשם המשיבה: עו"ד חיים שוייצר

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. ערעור זה מופנה כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לזכות את המערער בפיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. הפרשה עניינה כתב אישום שהוגש כנגד המערער, קטין בשעת מעשה, בעבירות קשירת קשר לביצוע פשע ושווד בנסיבות מחמירות - שבגינו היה המערער במעצר כשבעה חודשים. המערער זוכה על-ידי בית המשפט המחוזי, בנימוק שהודאות שותפיו לשוד כנטען, שהפלילוהו, הושגו בתרגיל חקירה פסול אשר שלל מהם את האפשרות להימנע מהפללה עצמית; זאת מכוח הלכת ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי (פ"ד סא (1) 461 (2006)).

עמוד 1

ב. לאחר הזיכוי עתר המערער לפיצוי לפי סעיף 80. בית המשפט קמא דחה את הבקשה, תוך שאיזן בין האינטרסים הנוגדים. בית המשפט ציין כי הראיה שהושגה באמצעים פסולים היתה אמינה כשלעצמה, אך יש לפעול לטוהר החקירה המשטרית. נאמר כי הזיכוי היה "טכני" כלשונו. כדי להבטיח אינטרס ציבורי חשוב, ולכן אין ראוי שהנאשם "יזכה מן ההפקר בפיצוי"; ההליך השיפוטי היה קצר, ועל כן נדחתה הבקשה.

ג. בערעור נטען, כי התרגיל החקירתי הפסול הוא נסיבה חמורה במיוחד, ועל כן בא בגדרי "נסיבות אחרות" המצדיקות פיצוי לפי החלופה השניה שבסעיף 80. נטען, כי אין הזיכוי "טכני", שכן עם פסילת הראיות הנזכרות לא היה כל בסיס להפללה, ואפילו נראה את הזיכוי כ"טכני", מדובר בקטין שהיה עצור זמן רב, ואף לא יצא להלויית אביו.

ד. מטעם המדינה נטען מנגד, כי יש לכבד את החלטת הערכאה הדיונית המתרשמת ישירות מן ההליך ולה שיקול הדעת לפי הפסיקה, וכי תרגיל החקירה לא פגע בזכות השתיקה של המערער אלא של העדים, כי קצב המשפט היה ראוי וכי גם בנסיבות אי השחרור להלויית האב המנוח אין כדי להצדיק פיצוי.

ה. שמענו את הצדדים. סבורים אנו כי אין מקום להתערב בהכרעתו של בית המשפט קמא. לצד המדיניות השיפוטית הגורסת ככלל כי החלטות לפי סעיף 80 מצויות בליבת סמכותו של בית המשפט הדיוני, וההתערבות בהן מועטת יחסית, במקרה דנא קביעות בית המשפט קמא הן בהכרעת הדין והן (כפי שהובא מעלה) בהחלטה לעניין הפיצוי, מצביעות על תמונה מורכבת. בין השאר נאמר בהכרעת הדין "כי בבחינת מכלול הראיות יש סימני אמת רבים בהודאת העדים במסגרת תרגיל החקירה... מכאן שפסילת הראיה... לא תבוא על רקע החשש להימנעות...". אלא בשל האינטרס הציבורי בטוהר החקירה. עוד נאמר כי "מחד, יתכן מאוד שניתן היה להרשיע את הנאשם, אילו היתה הראיה מתקבלת, מאידך, פסילתה תביא לזיכויו מעבירה חמורה, כאשר יתר הראיות אינן מגיעות אף לדרגת סיוע. למרות הנזק שבזיכויו של אשם, אני סבורה כי עצמת הפגיעה בזכות המוגנת להימנע מהפללה עצמית... גוברת על האינטרסים הציבוריים האחרים". דברים אלה מדברים בעדם, ומשקפים במדויק את שביקש בית המשפט לומר בקול צלול.

ו. מה ניתן ללמוד מכך? שבית המשפט היה רחוק מקביעה שהמערער לא ביצע את העבירות, אלא שרצה להגן על טוהר החקירה המשטרית ולקדם את שיפורה. גם אילו אמרנו שהזיכוי אינו בעל אופי "טכני", הריהו מכל מקום משפטי-פורמלי גרידא. בנסיבות כאלה, חיוב בפיצוי (ואגב, הסנגוריה לא עררה על החלטת המעצר עד תום ההליכים) יהיה מרחיק לכת, ובודאי לא ראוי. האינטרס הציבורי שביקש בית המשפט לקדם קיום בזיכויו, אך הרחבת היריעה לכלל פיצוי, הגם שמדובר בקטין, אינה במקומה. לא נידרש כאן, נוכח זאת, לטענת המדינה בדבר הבדל בין פגיעה בזכות השתיקה של נאשם לזו של עדים. סוף דבר, איננו רואים בהחלטה בעניין אי מתן הפיצוי משום עוול, ועל כן גם שיקולי צדק אינם נפגעים. איננו נעתרים איפוא לערעור.

ניתן היום, י"ח בכסלו התשע"ו (30.11.2015).

